

LIETUVOS GYNYBOS IR SAUGUMO PRAMONĖS ASOCIACIJA
LITHUANIAN DEFENCE AND SECURITY INDUSTRY ASSOCIATION

Lietuvos Respublikos Vidaus reikalų ministerijai
Ekonomikos ir inovacijų ministerijai
Policijos departamentui prie Vidaus reikalų ministerijos
Ministro pirmininko patarėjui Vaidui Navickui
Lietuvos Respublikos seimo nariui Laurynui Kasčiūnui
Respublikos Prezidento vyriausiajam patarėjui Nacionalinio
saugumo grupė vadovui, Kęstučiui Budriui

2022-08-16 Nr. 22SD-246

**DĖL GINKLŲ IR ŠAUDMENŲ KONTROLĖS ĮSTATYMO NR. IX-705 9, 12, 16, 19, 21, 22,
23, 24, 25, 26, 27, 28, 30, 34, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 45-1, 46 STRAIPSNIŲ IR PRIEDO
PAKEITIMO ĮSTATYMO**

Lietuvos gynybos ir saugumo pramonės asociacija, išnagrinėjo ir iš esmės pritaria Vidaus reikalų ministerijos pateiktam Ginklų ir šaudmenų kontrolės įstatymo Nr. IX-705 9, 12, 16, 19, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 30, 34, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 45-1, 46 straipsnių ir priedo pakeitimo įstatymo projektui (toliau – Įstatymo projektas), **tačiau pažymime, kad teikiamomis pataisomis, Lietuvos gynybos ir saugumo pramonės įmonių klausimai sprendžiami tik labai maža ir siaura apimtimi.**

Pagal galiojantį Įstatymą Lietuvoje registruotiems verslo subjektams, nustatyta tvarka patikrintiems ir gavusiems atitinkamus leidimus, draudžia Lietuvoje ir užsienyje vykdyti importą, eksportą, prekybą ir daugumą kitų civilinėje apyvartoje apibrėžtų veiklų, kurias **Lietuvoje be jokio trukdymo gali vykdyti bet kurios kitos užsienio šalies analogiški verslo subjektai, todėl Lietuvos įmonės priverstos specialiai šiai veiklai steigti dukterines įmones už Lietuvos ribų.** Atkreiptinas dėmesys, kad Lietuvos verslo subjektai ženkliai prisideda prie karinės paskirties prekių tiekimo ir paramos siuntimo Ukrainai, tačiau dalį veiklos priverstos vykdyti per dukterines įmones specialiai įkurtas kaimyninėse šalyse, kas ne tik nepadeda, bet ir sudaro reikšmingų trukdymų ir sunkumų.

Pažymėtina, kad galiojantis Įstatymas suteikia teisę įsigyti, turėti civilinėje apyvartoje A kategorijos ginklus ne tik specialiojo statuso subjektams, bet ir kitiems asmenims, kuriems tokia teisė suteikta pagal šį įstatymą (7 straipsnio 3 dalies 1 punktas, 11 straipsnio 3 ir 5 dalys, 13 straipsnio 1, 7-9 dalys ir kt.), **tačiau prekyautojams ir tarpininkams vykdyti prekybą minėtais A kategorijos šaunamaisiais ginklais, ginklų priedėliais ir šaudmenis draudžia,** nors Įstatymas jiems nustato labai aiškų ir griežtą įpareigojimą tikrinti įsigyjančio asmens tapatybę, leidimą laikyti ginklus, leidimą nešiotis ginklus ir leidimą įsigyti ginklus.

Galiojantis Įstatymas draudžia Lietuvos ginklų ir šaudmenų prekyautojams ir tarpininkams importuoti, eksportuoti, vežti, prekiauti A kategorijos ginklus ar teikti tarpininko paslaugas ir nors šalies vadovybė deklaruoja, kad būtina ruoštis visuotinei gynybai, stiprinti ir skatinti gynybos pramonę – **faktiškai šalis pati diskriminuoja savo šalies verslo subjektus latvių, estų, lenkų ir visų kitų šalių atžvilgiu, galimai pažeidžiamos Konkurencijos įstatymo nuostatos,**

Originalas nebus siunčiamas

demonstruojama nepagarba ir nepasitikėjimas Lietuvos verslu, menkinamas Lietuvos verslo įvaizdis tarptautinėje rinkoje, trukdoma gynybos pramonei ir ekonomikai vystytis ir augti, pritraukti gynybos gamybą ir technologijas, prarandami surenkami mokesčiai ir papildomos darbo vietos, Lietuvos verslo subjektai verčiami ieškoti išeities ir steigti dukterines įmones už Lietuvos ribų. Pavyzdžiui, visų ES šalių įmonės gali eksportuoti iš Giraitės ginkluotės gamyklos šovinius su plienine šerdimi ir importuoti tokius šovinius į Lietuvą, o Lietuvos įmonėms yra draudžiama prekiauti tokiais šoviniais ir Lietuvoje, ir užsienyje.

Siūlomi Įstatymo pakeitimai grindžiami 2021 m. kovo 24 d. Europos parlamento ir tarybos direktyva (ES) 2021/555 dėl ginklų įsigijimo ir laikymo kontrolės (toliau – Direktyva), kurios 9 straipsnio 4 dalyje **valstybėms narėms suteikta teisė leisti prekyautojams ir tarpininkams vykdyti veiklą, susijusią su A kategorijai priskirtais šaunamaisiais ginklais, jų pagrindinėmis dalimis ir šaudmenimis, tik nustatytas esminis reikalavimas, kad prekyautojai ir tarpininkai privalo laikytis griežtų saugumo sąlygų.**

Igyvendindamos Direktyvos nuostatas valstybės narės neturėtų drausti prekyautojams ir tarpininkams vykdyti savo veiklą, susijusią su A kategorijai priskirtais ginklais, bet gali nustatyti griežtas saugumo sąlygas, pvz., reikalavimus prekyautojams ir tarpininkams išduodant licencijas, tikrinti jų asmeninę ir komercinę reputaciją bei kompetenciją. **Direktyvos tikslas – ne drausti, o sugriežtinti** reikalavimus asmenims išduodant leidimus, jų veiklos ir leidimų/licencijų naudojimo kontrolę, tvarkyti duomenis apie ginklų apyvartą. Lietuvos institucijos, turėdamos pažangias technologijas, tobulai veikiantį Žvalgybos įstatymą, galingas duomenų bazines, **turi pakankamai įrankių ir galimybių užtikrinti nacionalinio saugumo interesus, kontroliuoti prekyautojų ar tarpininkų veiklą.**

Ypatingas dėmesys atkreiptinas ir į būtinybę sureguliuoti poįstatyminius teisės aktus ir pateikiame konkretų pavyzdį: š m. balandžio 7 d. „Mokslo, inovacijų ir technologijų agentūra“ (MITA) kartu su „LR Krašto apsaugos ministerija“ paskelbė kvietimą teikti paraiškas „Skraidančio šaudmens sukūrimui“. Kadangi tai yra valdoma bomba, ir bus kuriamas A kategorijos ginklas nuo pat pradžių, teoriškai ir praktiškai pagal galiojantį Ginklų ir šaudmenų kontrolės įstatymą ir poįstatyminius aktus, subjektas ketinantis jį kurti privalo gauti atitinkamą licenciją, pagal nustatytus reikalavimus įrengti gamybos ir saugojimo patalpas bei teritoriją, turėti fizinę ginkluotą ir elektroninę apsaugos sistemas, parengti ir suderinti su Policijos departamentu prie Vidaus reikalų ministerijos gamybos aprašą, nurodant būsimus tiekėjus, naudojamas dalis, dalių registravimo ir nurašymo tvarkas, patikros vykdymo ir pirkėjų registravimo tvarkas ir t. t. Praktiškai tokio leidimo gavimas užtrunka apie vienerius metus ir kainuoja mažiausiai keturženklės pinigų sumas, dar net niekjo nesukūrus ir net nežinant kaip seksis realizavimas.

Todėl siekdami auginti vietinės gynybos pramonės kompetencijas ir pajėgumus, prisidėti prie tiekimo saugumo tęstinumo jau turimoms kritinėms krašto gynybos ir viešojo saugumo užtikrinimo technologijoms ir įrangai, kurti alternatyvas esamoms ginkluotės tiekimo grandinėms, pritraukti užsienio gynybos investicijas, technologijas ir pramonę, vystyti nacionalinę gamybą ir kurti inovacijas gynybos srityje, naikinti Įstatymu sukurtas išskirtines privilegijas užsienyje registruotiems verslo subjektams, užtikrinti lygiateisiškumo, nediskriminavimo, abipusio pripažinimo, proporcingumo, skaidrumo bei sąžiningos konkurencijos principus, bei vadovaudamiesi Direktyvos nuostatomis, papildydami Seimo narių grupės pateiktą Lietuvos Respublikos ginklų ir šaudmenų kontrolės įstatymo Nr. IX-705 (toliau – Įstatymas) 2, 7, 19, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 40 ir 46 straipsnių pakeitimo įstatymo projektą Nr. XIVP-1878 teikiame šiuos papildomus siūlymus Įstatymo projektui:

1. Pakeisti 7 straipsnio 3 dalies 1 punktą ir jį išdėstyti taip:

„1) A kategorijos ginklai ir šaudmenys, skirti tik A kategorijos ginklams, A kategorijos ginklų priedėliai, taip pat šio įstatymo 3 straipsnio 7 punkte nurodytų ginklų dėtuvės, į kurias telpa daugiau kaip 20 šovinių, ir šio įstatymo 3 straipsnio 8 punkte nurodytų ginklų dėtuvės, į kurias telpa

daugiau kaip 10 šovinių, išskyrus atvejus, kai juos naudoja Lietuvos bankas, Lietuvos Respublikoje įregistruoti juridiniai asmenys, gaminantys A kategorijos ginklus, ginklų priedėlius, šaudmenis, skirtus A kategorijos ginklams, jų dalis, Europos fiziniai ar Europos juridiniai asmenys, kurie verčiasi ginklų taisymu, ginklų ir šaudmenų perdirbimu, **ginklų, ginklų priedėlių ir šaudmenų importu, eksportu ir pardavimu specialiojo statuso subjektams ir kitiems asmenims, kuriems tokia teisė suteikta pagal šį įstatymą**, valstybinės kriminalistinės ekspertizės įstaigos, nacionaliniai, respublikiniai, savivaldybių muziejai, A kategorijos ginklus, jų priedėlius, šaudmenis, jų dalis tiriančios ir konstruojančios mokslinio tyrimo įstaigos, kiti asmenys, kuriems tokia teisė suteikta pagal šį įstatymą;“

2. Pakeisti 7 straipsnio 3 dalies 5 punktą ir jį išdėstyti taip:

„5) šoviniai, kurių kulkos yra su kieto metalo šerdimi ar kieto metalo apvaskalu, išskyrus Lietuvos šaulių sąjungos nario (toliau – šaulys) tarnybai naudojamus šovinius, kurių kulkos yra su kieto metalo šerdimi ar kieto metalo apvaskalu **atvejus, kai juos naudoja Lietuvos Respublikoje įregistruoti juridiniai ir fiziniai asmenys bei Europos fiziniai ar Europos juridiniai asmenys, gaminantys ginklus, ginklų priedėlius, šaudmenis ginklams, jų dalis ar verčiasi ginklų ir šaudmenų importu, eksportu, prekyba, ginklų taisymu, ginklų ir šaudmenų perdirbimu**;“

Pakeitimo tikslas, kad Lietuvoje registruoti verslo subjektai, galėtų eksportuoti Lietuvoje pagamintus šovinius su plienine šerdimi, juos importuoti, prekiauti, demonstruoti, testuoti, kurti ir gaminti ginklų priedėlius šaudančius šiais šoviniais.

3. Pakeisti 7 straipsnio 3 dalies 6 punktą ir jį išdėstyti taip:

„6) lazeriniai ir naktiniai taikikliai, išskyrus sportui, medžioklei ir šaulio tarnybai naudojamus lazerinius ir naktinius taikiklius, bei **atvejus, kai juos naudoja Lietuvos Respublikoje įregistruoti juridiniai ir fiziniai asmenys bei Europos fiziniai ar Europos juridiniai asmenys, gaminantys ginklus, ginklų priedėlius, šaudmenis ginklams, jų dalis ar verčiasi ginklų ir šaudmenų importu, eksportu, prekyba, ginklų taisymu, ginklų ir šaudmenų perdirbimu**;“

Pakeitimo tikslas, kad Lietuvoje registruoti verslo subjektai, galėtų eksportuoti Lietuvoje pagamintus tokio tipo taikiklius, juos importuoti, prekiauti, demonstruoti, testuoti, vykdyti mokymus, kurti ir gaminti jiems skirtą įrangą bei priedus.

4. Pakeisti 11 straipsnio 3 dalį ir ją išdėstyti taip:

„3. Europos fiziniai ir Europos juridiniai asmenys turi teisę įsigyti ginklų priedėlių, šaudmenų, jų dalių ginklams, kuriuos jie turi teisę turėti. Europos fiziniai ir Europos juridiniai asmenys, šio įstatymo nustatyta tvarka įsigiję ir turintys A kategorijos ginklų, nurodytų šio įstatymo 3 straipsnio 6, 7, 8 ir 9 punktuose, gali įsigyti ir turėti šiems ginklams skirtas dėtuves, į kurias telpa daugiau kaip 20 šovinių (jeigu tai trumpasis šaunamasis ginklas) arba daugiau kaip 10 šovinių (jeigu tai ilgasis šaunamasis ginklas). **Lietuvos Respublikoje įregistruoti juridiniai ir fiziniai asmenys bei Europos fiziniai ar Europos juridiniai asmenys, civilinėje apyvartoje draudžiamus ginklus, išskyrus nurodytus šio įstatymo 3 straipsnio 6, 7, 8 ir 9 punktuose, gali įsigyti ir turėti tik mokymui, demonstravimui, eksportui ar pardavimui Lietuvos Respublikoje asmenimis, kurie turi teisę tokius ginklus įsigyti**.“

Papildymo tikslas, kad verslo subjektai, galėtų turėti ginklo pavyzdį, jį demonstruoti potencialiam pirkėjui ar parodoje, vykdyti mokymus, bandymus, modernizavimą, jam skirtų dalių ar priedėlių kūrimą ir gamybą, importą, eksportą, reeksportą, ir pan.

5. Pakeisti 23 straipsnio 2 dalį ir ją išdėstyti taip:

„2. Europos fizinis asmuo ar Europos juridinis asmuo, NATO valstybės narės fizinis asmuo ar NATO valstybės narės juridinis asmuo, norintys eksportuoti, importuoti, vežti **A**, B, C, D kategorijų ginklus, ginklų priedėlius, šaudmenis, jų dalis, privalo turėti licenciją ar rašytinį

sutikimą. Tokią licenciją ar rašytinį sutikimą Vyriausybės nustatyta tvarka išduoda Policijos departamentas. Licencija ar rašytinis sutikimas eksportuoti, importuoti, vežti ginklus, ginklų priedėlius, šaudmenis, jų dalis licencijos ir rašytinio sutikimo turėtojų suteikia teisę:

1) juos gabenti tranzitu per Lietuvos Respubliką;

2) juos vežti į kitą Europos Sąjungos valstybę narę ar iš jos **arba į NATO valstybę narę ar iš jos.**“

Šio ir sekančių papildymų tikslas – auginti vietinės gynybos pramonės kompetencijas ir pajėgumus, prisidėti prie tiekimo saugumo tęstinumo jau turimoms kritinėms krašto gynybos ir viešojo saugumo užtikrinimo technologijoms ir įrangai, kurti alternatyvas esamoms ginkluotės tiekimo grandinėms, pritraukti užsienio gynybos investicijas, technologijas ir pramonę, vystyti nacionalinę gamybą ir kurti inovacijas gynybos srityje, naikinti Įstatymu sukurtas išskirtines privilegijas užsienyje registruotiems verslo subjektams, užtikrinti lygiateisiškumo, nediskriminavimo, abipusio pripažinimo, proporcingumo, skaidrumo bei sąžiningos konkurencijos principus, bei užtikrinti **tinkamą ir skaidrą** užsienio ginkluotės gamintojų atstovavimą.

6. Pakeisti 23 straipsnio 3 dalį ir ją išdėstyti taip:

„3. Norintys eksportuoti, importuoti ar gabenti tranzitu per Lietuvos Respubliką **A**, **B**, **C**, **D** kategorijų ginklus, ginklų priedėlius, jų šaudmenis, jų dalis, eksportuotojas, importuotojas, užsienio valstybės ūkio subjektas (tik dėl gabenimo tranzitu per Lietuvos Respubliką) kiekvienai ginklų partijai turi gauti leidimą eksportuoti, importuoti ar gabenti ginklus tranzitu. Eksporto atveju eksportuotojas vietoj leidimo eksportuoti ginklus gali gauti daugkartinį leidimą, kai eksportuojamos kelios **A**, **B**, **C**, **D** kategorijų ginklų partijos vienam nustatytam gavėjui, arba bendrąjį leidimą, kai eksportuojamos kelios **A**, **B**, **C**, **D** kategorijų ginklų partijos keliems nustatytiems gavėjams. Šioje dalyje nurodytus leidimus Reglamento (ES) Nr. 258/2012 ir Vyriausybės arba jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka išduoda Policijos departamentas. Leidimas eksportuoti, importuoti ar gabenti ginklus tranzitu galioja vienus metus. Be šių leidimų galima eksportuoti, importuoti, gabenti tranzitu per Lietuvos Respubliką senovinius ginklus, pneumatinių ginklų šaudmenis. Subjektams, gavusiems leidimą eksportuoti, importuoti ar gabenti ginklus tranzitu, licencijos pagal Lietuvos Respublikos strateginių prekių kontrolės įstatymą neišduodamos.“

7. Pakeisti 23 straipsnio 4 dalį ir ją išdėstyti taip:

„4. **A**, **B**, **C**, **D** kategorijų ginklų, ginklų priedėlių, šaudmenų, jų dalių eksporto, importo, vežimo, gabenimo tranzitu per Lietuvos Respubliką tvarką nustato Vyriausybė arba jos įgaliota institucija.“

1. Prekiautojai ar pirkėjai turi teisę sudaryti sutartis dėl **A**, **B**, **C**, **D** kategorijų ginklų, ginklų priedėlių, šaudmenų, jų dalių įsigijimo, importo, eksporto, vežimo per tarpininkus.“

8. Pakeisti 24 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Lietuvos Respublikoje Vyriausybės įgaliota institucija, **Europos ar NATO valstybės narės fiziniai ir juridiniai asmenys, Lietuvos Respublikoje įregistruoti juridiniai ir fiziniai asmenys turintys licenciją ar rašytinį sutikimą prekiauti civilinėje apyvartoje ginklais, ginklų priedėliais, šaudmenimis, jų dalimis**, turi teisę prekiauti visų kategorijų ginklais, ginklų priedėliais, šaudmenimis, jų dalimis, ~~taip pat šio įstatymo 3 straipsnio 7 punkte nurodytų ginklų dėtuvėmis, į kurias telpa daugiau kaip 20 šovinių, ir šio įstatymo 3 straipsnio 8 punkte nurodytų ginklų dėtuvėmis, į kurias telpa daugiau kaip 10 šovinių.~~ **Kitais B, C, D kategorijų ginklais, išskyrus D kategorijos šaltuosius ginklus.** ginklų priedėliais, šaudmenimis, jų dalimis turi teisę prekiauti, Europos fiziniai asmenys ir Europos juridiniai asmenys, turintys licenciją ar rašytinį sutikimą prekiauti civilinėje apyvartoje ginklais, ginklų priedėliais, šaudmenimis, jų dalimis. Tokią licenciją ar rašytinį sutikimą Vyriausybės nustatyta tvarka išduoda Policijos departamentas. Asmenys, turintys licenciją ar rašytinį sutikimą prekiauti civilinėje apyvartoje ginklais, ginklų priedėliais, šaudmenimis, jų dalimis, taip pat

turi teisę vykdyti šioje licencijoje ar rašytiniame sutikime nurodytų ginklų, ginklų priedėlių, šaudmenų, jų dalių mainus. Ginklų, ginklų priedėlių, šaudmenų, jų dalių mainams taikomi šio straipsnio 2, 3 ir 4 dalių reikalavimai.“

9. Pakeisti 25 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Prekiautojai ar pirkėjai turi teisę sudaryti sutartis dėl **A**, B, C, D kategorijų ginklų, ginklų priedėlių, šaudmenų, jų dalių įsigijimo, importo, eksporto, vežimo per tarpininkus.“

10. Pakeisti **39 straipsnio 2 dalį** ir ją išdėstyti taip:

2. A kategorijos tinkamų naudoti ginklų, ginklų priedėlių, šaudmenų, jų dalių parodas, **pristatymus ir demonstracijas** gali organizuoti ~~tik~~ specialiojo statuso subjektai, **Europos ar NATO valstybės narės fiziniai ir juridiniai asmenys, Lietuvos Respublikoje įregistruoti juridiniai ir fiziniai asmenys turintys licenciją ar rašytinį sutikimą prekiauti A kategorijos ginklais, ginklų priedėliais, šaudmenimis, jų dalimis.**

10. Pakeisti **45¹ straipsnio 3 dalį** ir ją išdėstyti taip:

3. Vyriausybės įgaliota institucija, **Europos ar NATO valstybės narės fiziniai ir juridiniai asmenys ir Lietuvos Respublikoje įregistruoti juridiniai ir fiziniai asmenys turintys licenciją ar rašytinį sutikimą prekiauti A kategorijos ginklais, ginklų priedėliais, šaudmenimis, jų dalimis** užtikrina galimybę fiziniams ir juridiniams asmenims, kuriems tokia teisė suteikta pagal šį įstatymą, įsigyti A kategorijos ginklų, ginklų dalių ir šaudmenų, skirtų tik A kategorijos ginklams, A kategorijos ginklų priedėlių, taip pat šio įstatymo 3 straipsnio 7 punkte nurodytų ginklų dėtuvių, į kurias telpa daugiau kaip 20 šovinių, ir šio įstatymo 3 straipsnio 8 punkte nurodytų ginklų dėtuvių, į kurias telpa daugiau kaip 10 šovinių.

11. Pakeisti priedo 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. 2021 m. kovo 4 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2021/555 dėl ginklų įsigijimo ir laikymo kontrolės.“

Pakeitimo tikslas, atnaujinti minimą teisės aktą.

Direktorius

Vaidas Sabaliauskas

Originalas nebus siunčiamas

Vaidas Sabaliauskas, tel. (8 687) 51200, el. paštas vaidas.sabaliauskas@lgspa.lt